

Kuntaliiton ajankohtaiskatsaus

Lammin päivät, Lammin biologinen asema
8.10.2026

Päivi Paavilainen, ympäristöpäällikkö

Kuntaliitto tekee työtä, jotta
kunnat onnistuvat
tehtävissään.

Parlamentaarisen työryhmän (26.2.2026-18.12.2027) tavoitteeksi on asetettu:

- Näkemys siitä, minkälainen **kuntaperusteinen järjestelmä** pystyy kestävästi ja vaikuttavasti edistämään Suomen kuntalaisten toimivia palveluita myös tulevaisuudessa.
- Yhteinen ymmärrys kuntien tilanteesta ja tulevaisuuden kehityssuunnista
- Näkemys kuntien palvelulupauksesta
- **Suuntaviivat seuraavalla vaalikaudella käynnistettävien, kuntia koskevien uudistusten pohjaksi.**
- **Kuntatalouden kestävyys:** etsitään keinoja turvata kuntien rahoitus ja investointikyky
- **Kuntarakenne ja alueiden erilaistuminen:** kuntien yhteistyö, eriytyvät kunnat, kuntien yhdistymiset

Kuntaperustaisen
järjestelmän
pelastusoperaatio

Ympäristönsuojelun hallintokysely

Kuntien ympäristönsuojelun hallintokysely 2025 | Kuntaliitto.fi

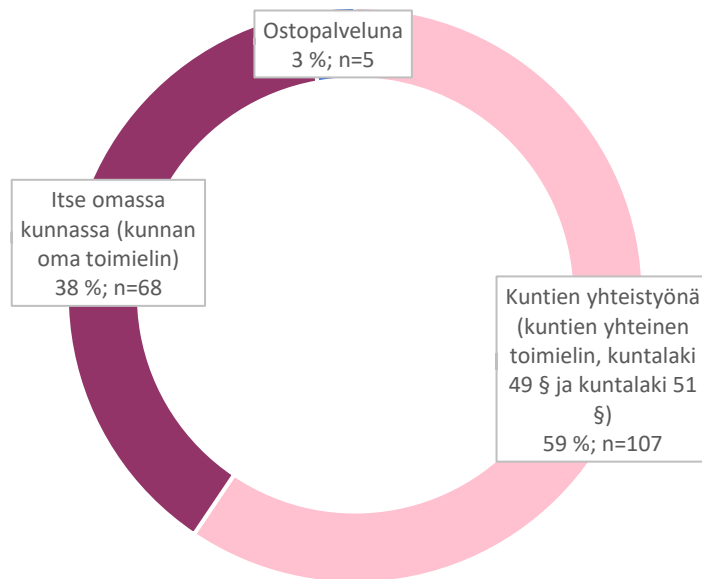
- Kysely on toistettu vuodesta 1996 noin neljän vuoden välein, kerätään ajantasaista tietoa kuntien ympäristönsuojelun järjestämisestä ja organisoinnista, henkilöstöstä sekä eräistä suoritteista.
- Tietoja kerätään ajantasaisen tiedon saamiseksi ja niitä hyödynnetään edunvalvonnan tukena.
- Kunnat voivat hyödyntää tuloksia oman toimintansa kehittämisessä.
- Toteutus 9.-26.9.2025 molemmilla kielillä.

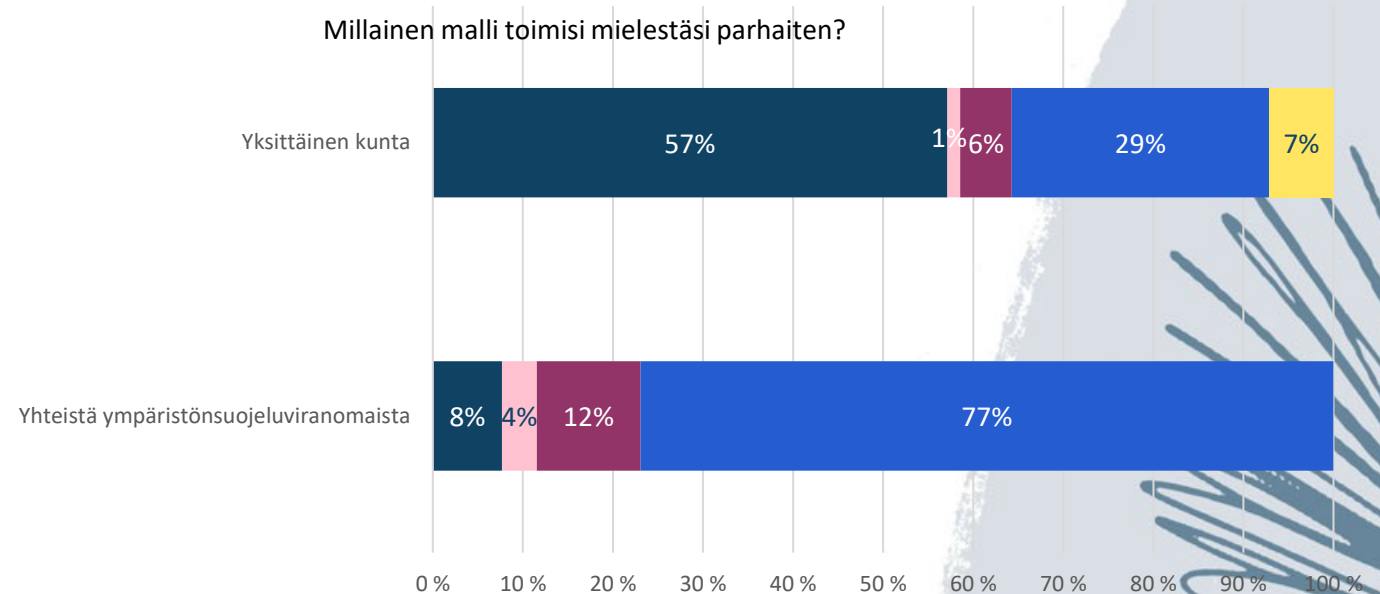
Miten kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät hoidetaan?

Millainen organisaatiomalli mielestäsi toimisi parhaiten ympäristönsuojelussa?

Miten kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät hoidetaan?
(n=180)

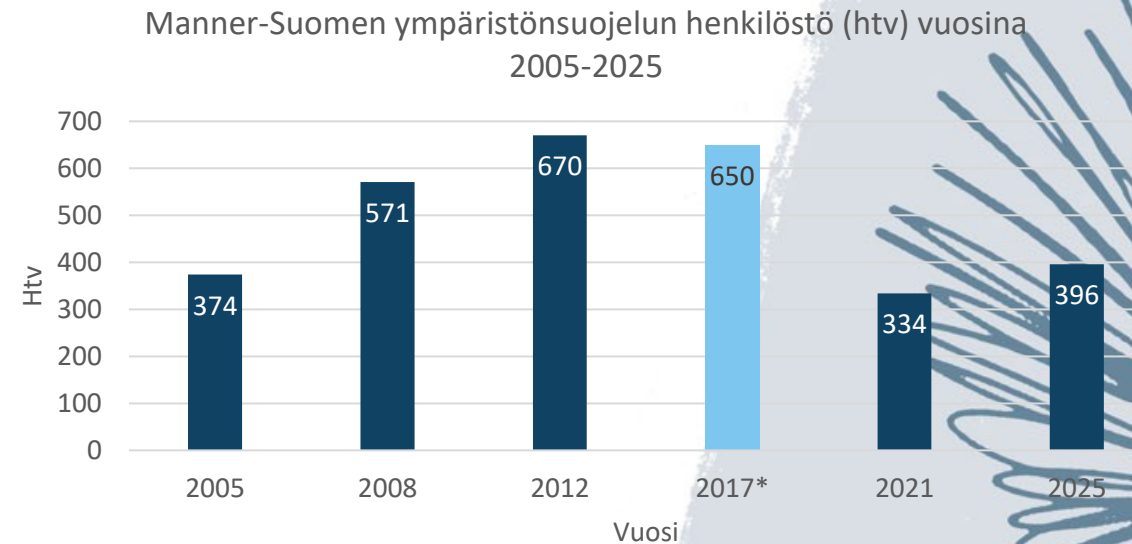
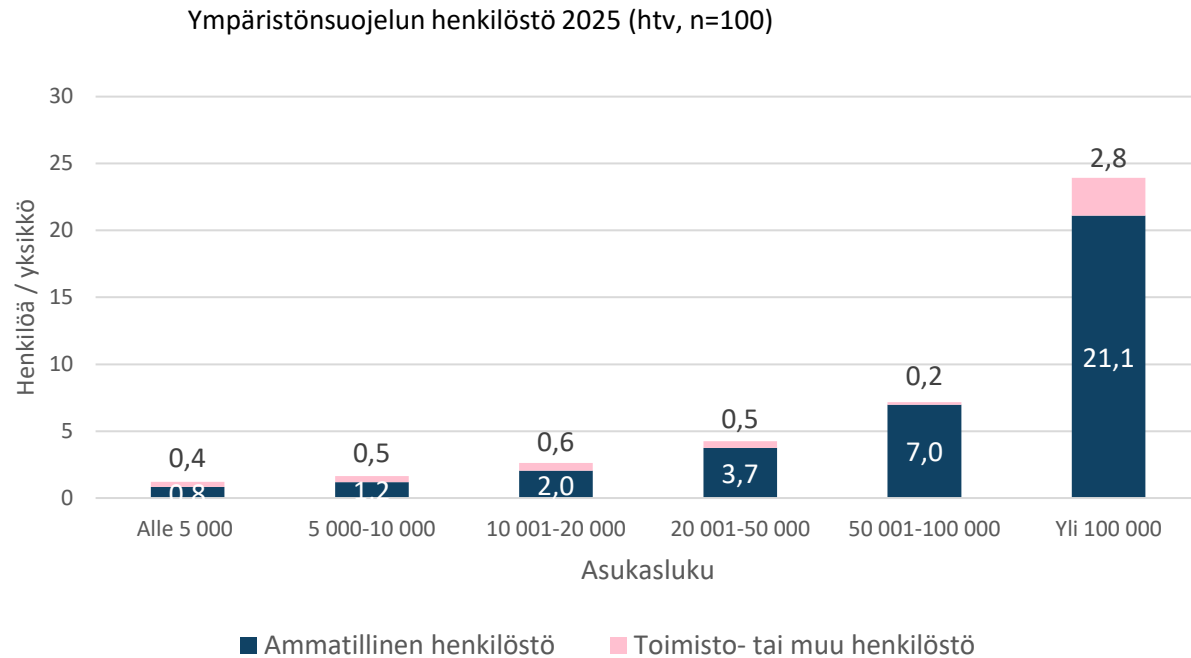

Millainen malli toimisi mielestäsi parhaiten?

- Kunnan oma itsenäinen ympäristönsuojelutoimisto
- Kuntayhtymä (Kuntal 55 §)
- Sopimus viranomaistehtävien hoitamisesta jonkin toisen kunnan kanssa (Kuntal 54 §)
- Yhteinen toimielin toisten kuntien kanssa (Kuntal 51 §)
- Yhteinen virka toisten kuntien kanssa (Kuntal 53 §)

Ympäristönsuojelutehtäviä hoitavien henkilöiden määrä ja kehitys henkilötyövuosina (htv)

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulevaisuus -työpaja

Yhteinen suunnittelutilaisuus Kuntatalolla 19.11.26 klo 10 - 15

- Aamupäivällä kuullaan kokemuksia yhteisestä viranomaisesta eri alueilta (myös Teams)
- Iltapäivällä työstetään mahdollisia toiminnan järjestämisvaihtoehtoja yhdessä: miten ympäristönsuojelu toimisi parhaiten muuttuvassa maailmassa ja haastavissa toimintaympäristöissä
- Kuntaliitto tarjoaa aamukahvin ja lounaan
- Mukaan Kuntatalolle mahtuu 40 henkilöä ilmoittautumisjärjestyksessä
- **Ilmoittaudu viimeistään 11.11.26**

”Varmistetaan, että kunnat voivat järjestää viranomaispalvelunsa paikallisesti joustavalla ja kustannustehokkaalla tavalla ensisijaisesti keskinäisin sopimusmenettelyin.

Ratkaisumallina olisi alueellinen viranomaisverkosto, jolla turvataan riittävät ja asianmukaiset viranomaispalvelut.

Mallissa olisi mahdollista hyödyntää alueellista erityisosaamista sekä moderneja tietoteknisiä ratkaisuja”

<https://link.webropolsurveys.com/EP/E547301ECDAF25A3>

Kuntaliiton ratkaisupaperi

Viranomaistoimintojen järjestäminen

- Esitämme ratkaisuksi **verkostomaista alueellista viranomaistoimintaa**.
- Kunnat voisivat halutessaan hoitaa osan tehtävistä alueellisesti, niin että esim. tietäntyyppiset luvat käsiteltäisiin tähän erikoistuneen (alueellisen) viranhaltijan toimesta. Sähköiset lupajärjestelmät mahdollistavat toimimisen myös alueellisesti (tai jopa valtakunnallisesti).
- **Kuntalaki mahdollistaa jo tälläkin hetkellä tiettyjen tehtävien hoitamisen alueellisesti (sopimuksella)** Alueellisen ns. sopimuksellisen mallin käyttöönotto edellyttäisi kuntien "törmäyttämistä" (samantyyppiset alueet jakamaan hyviä käytäntöjä ja toimintatapoja keskenään), kuntien kouluttamista sekä nykyistä laajempaa tiedottamista erilaisista ratkaisuista.
- Hyvien käytäntöjen esiintuominen ja erilaisten alueellisten ratkaisujen nostaminen keskusteluun voisi tuoda lisää konkreettisia ratkaisumalleja.
- **Viranomaistoinnintat tulee voida järjestää alueelle parhaiten sopivalla tavalla, ketterästi ja kustannustehokkaasti.** Kuntaliitto ei kannata jäykkiä malleja (esim. htv määrän nostaminen YTH osalta, tai ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan sääntelyn kehittäminen samaan suuntaan). Viranomaistoimintoja tulisi tarkastella kokonaisuutena, alueelliset erot huomioiden.

Kuntaliiton hallitusohjelmataavoitteet

3.3 Ratkaistaan globaaleja haasteita paikallisilla ratkaisuilla.

Yhdyskuntakehittäminen on samanalkaisesti ilmasto-, turvallisuus- ja elinvoimatyötä, ja sen edellytykset on turvattava koko maassa.

RATKAISUMME

18

Kuntien ilmasto-, turvallisuus- ja elinvoimahaasteet edellyttävät itsehallinnon ja demokraattisen päätöksenteon turvaamista maankäyttöpolttilkassa.

- Rakennetun ympäristön lainsäädännössä liiallinen ja yksityiskohtainen sääntely, joka kaventaa kuntien toimintavapautta ja lisää kustannuksia, tulee poistaa.
- Maankäyttö- ja rakennuslain jakamisen aiheuttamat epäselvyydet on korjattava, jotta maapolitiikka, kaavoitus ja lupamenettely toimivat johdonmukaisesti ja hallinnollinen taakka kevenee.
- EU-sääntelyä toimeenpantaessa on varmistettava, että kunnilla säilyy mahdollisuus suunnitella ja toteuttaa maankäyttöä paikallisiin tarpeisiin perustuen, EU-tavoitteet huomioon ottaen.

Tuetaan kunta, jotta ne voivat sopeuttaa kilpailukykyisyytensä ja infraansa.

- Otetaan käyttöön omaisuudenhallintayhtiö, ns. kansallinen roskapankki, sekä muut kannustimet kuntien elinkaarensa päässä olevien vuokratalo-, toimitila- ja infraomaisuuden sekä tarpeettomien sotekiinteistöjen hallitun alasajon toteuttamiseksi.

Kuntien luonto- ja ilmastotyön kotimainen ja EU-rahoitus on turvattava.

- Kuntia on tuettava hiilineutraaliuteen, luonnon monimuotoisuuteen ja luontokadon pysäyttämiseen liittyvien tavoitteiden ja lainsäädäntöuudistusten kansallisessa toimeenpanossa sekä ilmastomuutokseen sopeutumisessa.
- Kansallisen ennallistamissuunnitelman toimien tulee olla kuntien toimintavapautta tukevia.
- Luontorahoitusta vahvistavia yritysten toimia otettava käyttöön ripeästi (mm. luonnonarvomarkkinat tai yhteishankkeet).

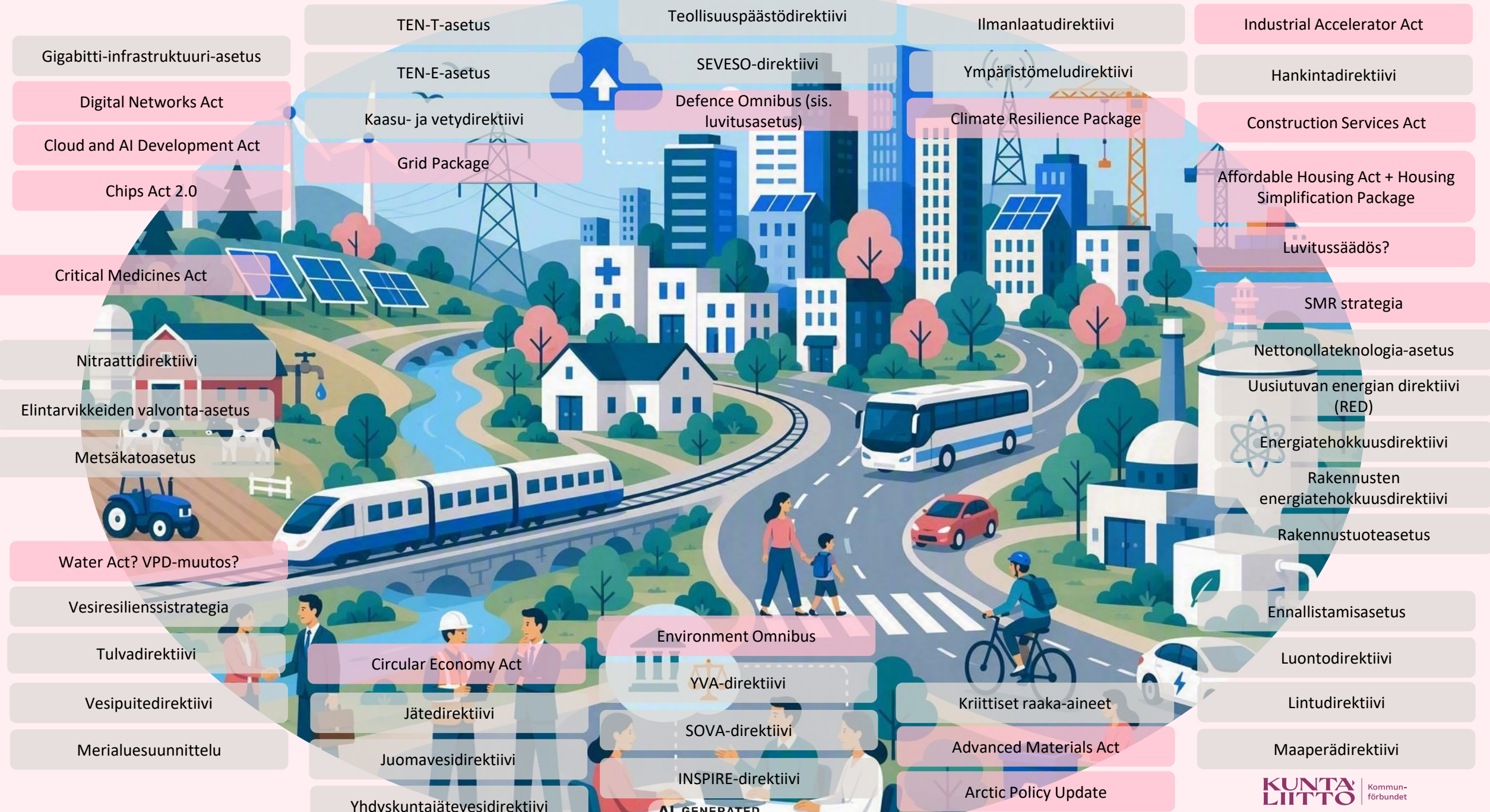
KUNTA
LIITTO

Ajankohtaista lainsäädännöstä

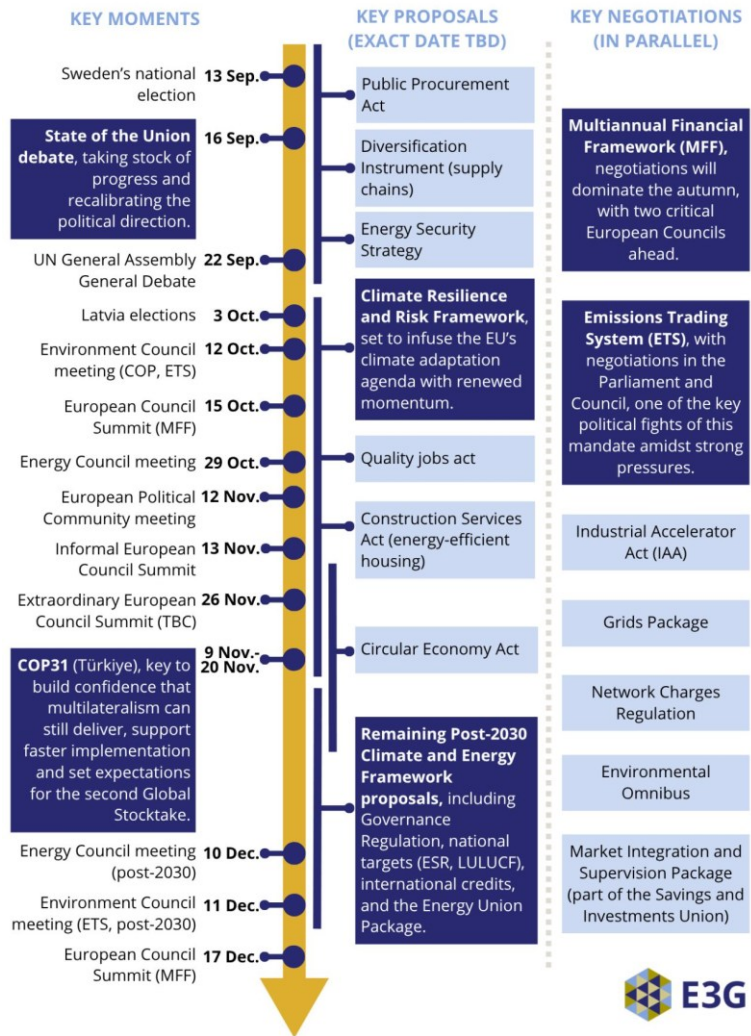
Yleistä EU-sääntelyn suuntauksista

- Yleinen pyrkimys ketteryyteen, sujuvoittamiseen, selkeyttämiseen ja yksinkertaistamiseen
- Yritysten hallinnollisen taakan keventäminen, lupamenettelyjen sujuvoittaminen, kilpailukyvyyn lisääminen
- **Käsittelymääräaika**, joka kattaa kaikki hankkeen tarvitsemat luvat ja viranomaishyväksynät, myös lupakohtaisia määräaikoja tai vähäisten toimenpiteiden **jättäminen kokonaan luvituksen ulkopuolelle**
 - Myös **prosessinsisäisiä määräaikoja**
 - Joissain tapauksissa **hiljainen hyväksyntä**
 - Voi olla sidottu **erityisiin kiihdytys- tai nopean kehittämisen alueisiin**
- **Lupakokonaisuuden koordinointi**, nimettävä yhteyspisteviranomainen/-viranomaisia (yleensä valtion viranomainen, esim. LVV, Traficom)
- **Sähköistä asiointia koskevia vaatimuksia** ml. vaatimuksia tietojärjestelmien/asiointikanavien toiminnallisuuksille (kytkentä digisääntelyyn – esim. European Business Wallet)
- Myös **muutoksenhaun kiireellisyyttä** koskeva sääntely sekä muu **hankkeiden erityistä asemaa** koskeva sääntely (esim. yleisen edun kannalta merkittävä hanke)
- Sirpaloituuko EU:n ympäristöllisen sääntelyn kokonaisuus?

EU:n ajankohtaiset ilmasto- ja ympäristöterveiset

EU's climate policy agenda in autumn 2026

- EU:n ilmastopolitiikka vuoden 2030 jälkeen: ilmastotavoite 2040 on, mutta miten sinne päästään?
- Kesän 2026 helleaallot ovat aiheuttaneet yli 35 000 ylimääräistä kuolemantapausta Euroopassa
-> ilmastoriskit ja niiden hallinta noussut uudestaan keskusteluihin
- Energiamurros ja geopolitiikka edelleen päivän puheenaiheita, samoin talous ja kilpailukyky; kesällä julkaistiin sähköistämissuunnitelma
- Asuminen ja rakentaminen kasvavana politiikka-alueena

Ajankohtaiset EU-lakihankkeet ja ympäristöasiat 1/2

- Parlamentin / neuvoston käsittelyssä
 - EU:n monivuotinen rahoituskehys 2028–2034 - > NRPP 43 % ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin
 - Päästökauppajärjestelmän päivitys: mm. muutoksia päästöoikeuksien ilmaisjakoon, pysyvien hiilenpoistojen sisällyttäminen päästökauppajärjestelmään, jätteenpoltto osaksi päästökauppaa
 - Teollisuuden vauhdittamisasetus (IAA): ”Made in EU”) ja/tai vähähiilisyyttä koskevia vaatimuksia julkisiin hankintoihin ja julkisiin tukijärjestelmiin. Strategiset alat, kuten teräs, sementti, alumiini, autot ja nettonollateknologiat.
 - Grids Package (Euroopan laajuista energiainfrastruktuuria (TEN-E) koskevan asetuksen tarkistaminen ja lupadirektiivi)
 - Environmental Omnibus (mm. ympäristövaikutusten arvioinnin nopeuttaminen)
 - Julkisten hankintojen asetus (Public Procurement Act), ehdotus julki 9.9.

Ajankohtaiset EU-lakihankkeet ja ympäristöasiat 2/2

- Tulossa
 - Ilmastoresilienssikehys 28.10.
 - Rakennuspalveluasetus (Construction Services Act)
 - Circular Economy Act (marraskuun puoliväli)
 - Loput Post-2030 Climate and Energy Framework –ehdotuksista: Kansalliset ilmastotavoitteet (taakanjakosektori, maankäyttö), kv. joustot, Energiaunionipaketti, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinto
 - EU:n lintu- ja luontodirektiivien stressitesti (arviointi tarkoituksenmukaisuudesta ja kustannustehokkuudesta).

EU:n ympäristöomnibus

- Julkaistu 10.12.2025
- Pyrkimys varmistaa, että unionin ympäristötavoitteet saavutetaan tehokkaammilla, edullisemmilla ja älykkäämmillä tavoilla
 - Erityisesti mm. teollisuuspäästöt, kiertotalous ja ympäristöarviointien nopeuttaminen
- Ympäristöomnibusissa ehdotetaan muutoksia hankkeiden ympäristövaikutusten arviointimenettelyihin
 - yhdistäminen, virtaviivaistaminen, määraikoja eri menettelyvaiheille
- Ympäristöarvioinneille tulisi perustaa jäsenvaltioissa perustettava keskitetty asiointipiste
- Ympäristövaikutusten arvioinnin nopeuttamisen mahdollinen vaikutus myös luonto- ja lintudirektiivien sekä vesipuitedirektiivin soveltamiseen tietyissä tilanteissa
 - lintu- ja luontodirektiivin perusteella suojeltujen lajien satunnaista tappamista tai häiritsemistä tai niiden pesien tai munien tuhoamista ei tietyillä edellytyksillä pidettäisi tahallisenä
- Menettelyjen digitalisoinnin lisääminen
- Ennallistamisasetuksen osalta komissio arvioi tarvittavia jatkotoimia, kuten tulkintaohjeiden antamista

Kansallinen ennallistamis- suunnitelma

Kansallinen ennallistamissuunnitelma

- Lausuntokierros 2.7.-27.8.
 - **178 lausuntoa Lausuntopalvelussa + joitain YM:n kirjaamoon (n. 1000 sivua)**
- Virkaversio ilman liitteitä tai SOVA-lain mukaista ympäristöselostusta
- Keskeisiä kysymyksiä jätetty auki, mm. metsien osalta
- Ennallistamissuunnitelma toimitettava komissiolle viimeistään 1.9. -> toimitus viivästyy (monissa lausunnoissa oletettiin määräajan pitävän)
 - **komissio luvannut lisääaikaa, ei tarkkaa aikarajaa**
- Mahdollisesti vielä uusi lausuntokierros ennen lopullisen suunnitelman toimittamista komissiolle syyskuussa 2027
- Lisäksi lainsäädäntöhankkeesta tulossa oma lausuntokierros
 - **aikataulu avoin, syksy 2026 ollut tavoite, viikko 44?**

Ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 11/2026 vp

YmVM 11/2026 vp | Valtiopäiväasiakirjat | Eduskunta

Asetuksen 15 artiklan 3 kohdan a mukaan kunkin jäsenvaltion on sisällytettävä kansalliseen ennallistamissuunnitelmaan...viitteelliset kartat mahdollisesti ennallistettavista alueista. Mikäli ennallistamissuunnitelmalla olisi osoitettu jotain alueita, voisi ...merkinnällä olla ohjausvaikutusta siihen, miten alueen käyttöä arvioidaan maankäyttö- ja ympäristöoikeudellisessa lainsäädännössä.

Muutosehdotus:

Kansallisella ennallistamissuunnitelmalla ei ole vaikutusta yksityisten maanomistajien oikeuksiin tai velvollisuuksiin. Ennallistamisasetuksen 15 artiklan 3 a) kohdassa tarkoitetuissa, kansalliseen ennallistamissuunnitelmaan sisältyvissä viitteellisissä kartoissa ei osoiteta ennallistamistoimenpiteitä yksityisomistuksessa oleville maa-alueille.

Kaupunkivihreän kytkeminen kuntien käytössä oleviin ohjauskeinoihin

(M29/NRPM_160 Other enabling and supporting measures, selite: ohjauskeinojen kehittäminen)

Kehitetään kuntien käyttämiä ohjauskeinoja kaupunkien viherryttämistä tukeviksi. Kuntien omia kaupunkivihreän määrän ja laadun ohjauskeinoja ovat esimerkiksi kuntakaavoitus, katu- ja puistosuunnitelmat, viherryttämissuunnitelmat, luonnon monimuotoisuusohjelmat, luonnonhoitosuunnitelmat, luonnonsuojeluohjelmat sekä viheralueohjelmat ja viherrakennepohjat. Kukin kunta voi valita, mitä ohjauskeinoja se pyrkii kehittämään.

Kuntien rooli?

Ympäristövaliokunta ”yhtyy perustuslakivaliokunnan näkemykseen siitä, että suunnitelmalla voi olla vaikeasti arvioitavia vaikutuksia julkisyhteisöjen maankäyttöön ja julkiseen talouteen”.

*Valtion omistamia maa-alueita voidaan osoittaa viitteellisissä kartoissa ilman, että on kysymys omistusoikeuden suojelun vaarantumisesta. Valtion liikelaitokset ovat osa valtion hallintoa, joten myös niiden hallinnoiman maaomaisuuden ja kiinteistöjen katsotaan kuuluvan valtion maanomistuksen piiriin. Metsähallitus hallinnoi ja hoitaa valtion maa- ja vesialueita kuten suojelualueita ja talousmetsiä ja edustaa näin merkittävää osaa valtion pinta-alasta. **Ympäristöllisissä lupapäätöksissä ja kaavoissa sekä vastaavissa ympäristöllisissä ja alueidenkäytöllisissä päätöksissä ei voida käyttää ratkaisun perusteena ennallistamissuunnitelmaa.***

Kaavoitus ja rakentaminen

- **Uusi alueidenkäyttölaki** HE 70/2026 vp eduskunnassa
- **Rakentamislain muutoksia**
- *Rakentamisen valvonnan uudistuksia, arvioitu esittelyviikko 45/26*
- *Tuunaussarja (mm. AirBnB) HE 83/2026 vp eduskunnassa*
- *Maanpuolustuksen sijoittamislupapykälät* voimaan 21.4.2026
- **Yhdyskuntakehittämislaki** – arvioitu esittelyviikko 38/26
- **Maatuulivoiman ennallistaminen ja purkaminen** – RakL muutos-HE arvioitu esittelyviikko 45
- EU:n **Affordable Housing Act**, julkaisu 9/26, sisältää mahdollisesti myös lyhytvuokrausta (STR=Short Term Rentals) koskevia asioita, **Housing Simplification Package** 2027 alussa
- **EU:n puolustusvalmiuspaketin lupa-asetus** menossa lopulliseen hyväksyntään + kansallinen täydentävä lainsäädäntö lausunnolla, arvioitu esittelyviikko 45
- EU:n **Construction Services Act** Q4/2026

Tekniikka, infra ja yleiset alueet

- **Yhdyskuntarakentamislaki** – arvioitu esittelyviikko 43/2026
- **EU:n yhdyskuntajätevesidirektiivin kansallinen toimeenpano** - valmistelussa toimeenpanon määräaika 7/2027, arvioitu esittelyviikko 44/26
- **Yksityistielain muutos** HE 125/2026 vp eduskunnassa
- **Kansallinen sääntely, joka täydentää EU:n Gigabitti-infrastruktuuriasetusta** – HE 74/2025 vp peruutettu, uusi HE ei ehdi enää tällä istuntokaudella

Ympäristön ja terveyden suojelu

- **Jätelain uudistaminen vaiheittain kiertotalouslaiksi** ml. EU:n jätedirektiivin muutosten toimeenpano – Kiertotalouslain HE tavoite syys 2028
- **EU:n Circular Economy Act** – Lakialoitetta odotetaan Q4/2026
- **Terveydensuojelulain kokonaisuudistus** – HE ei anneta tällä istuntokaudella, valmistelu jatkuu
- **EU:n Industrial Accelerator Act** – Lakialoite julkaistu 3/2026, ei vielä trilogissa, vaikuttaminen EP käynnissä
- **Ampumarata-asioiden ympäristöllinen luvitus** – Eduskunnassa
- **Alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen jälkitorjunta**, arvioitu esittelyviikko 39

Digitalisaatio ja hallinto

- **Valmiuslain kokonaisuudistus**, jatkovalmistelussa lausuntokierroksen jälkeen, HE:n arvioitu esittelyviikko 40
- **EU:n ympäristöomnibus-lakipaketti** – lakialoittekokonaisuus julkaistu 12/2025, ei vielä hyväksytty
- **Ympäristötietovarantoa koskeva laki**, HE:n arvioitu esittelyviikko 18/2026
- **EU:n Cloud and AI Development -lakialoite** mm. datakeskusten luvitus, vaikuttaminen EP
- **Sarjavalittaja-kokonaisuus** kytketty mm. rakentamiseen ja kiinteistönluovutuksiin

Energia ja ilmasto

- **EU:n verkkoja koskeva lakipaketti** – Lakialoittekokonaisuus julkaistu 12/2025
- **Kansallinen lainsäädäntö, jolla toimeenpannan EU:n edelliskauden energiapakettia** – HE rakennusten energiatehokkuudesta, arvioitu esittelyviikko 37, HE latauspistelaki arvioitu esittelyviikko 40
- **Kaasumarkkinadirektiivin kansallinen toimeenpano**, HE vetymarkkinaiksi, arvioitu esittelyviikko 41
- **Sähkömarkkinalain muutos (liityntäkapasiteetti)**, HE arvioitu esittelyviikko 45

Luonto ja luonnonvarat

- **EU:n ennallistamisasetus** – Kansallisen ennallistamissuunnitelman luonnos komissiolle 9/2026
- **Ennallistamisasetuksen edellyttämät muutokset lainsäädäntöön**, LSL:n muutos, HE:n arvioitu esittelyviikko 44
- **EU:n maaperädirektiivin kansallinen toimeenpano** vuoden 2028 loppuun mennessä
- **Ulkoilulain uudistus** – HE:n arvioitu esittelyviikko 45

Lainsäädäntösuunnitelma 2026 mm. eduskuntaan..

- **Vk.**
- 37 Ympäristörikosdir toimeenpano
- 37 Energiatehokkuus – rakennukset
- 37 Ilmanlaatudir tp.
- -----
- 38 Yhdyskuntakehittämislaki
- 38⁴⁰ Ampumaratalaki
- 38 Saaristolaki
- -----
- 39 Jätelaki 2 (kilpailuneutraliteetti)
- -----
- 40 Vesitalouden tietovaranto
- 40 Ympäristötietovarannot
- 40 Valmiuslaki
- 40 Latauspisteet muutos
- 41 Metsäkatoasetuksen tp.
- -----
- -----
- 42 Vesilain muutos – väliaikainen poikk
- 42 Jätelain muutos – kierrätys+poltto
- -----
- 43 Merituulivoimaloiden luvat
- 43 Yhdyskuntarakentamislaki
- -----
- 44 Yhdyskuntajätevesidir tp.
- 44 EnnallistamisA – heikentämättömyysv.
- -----
- 45 Tartuntatautilaki
- 45 Tuulivoimaloiden vakuus
- 45 Jälki-hanke
- 45 Ulkoilulaki (mm. leirintäalueet)
- 45 RakL:n muutos – mm. rakennuttajavalvonta
- -----

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ampumaratalain ja ympäristönsuojelulain muuttamisesta HE 205/2026 vp

- Ehdotuksella **siirrettäisiin ampumaratoja koskevat kuntien ympäristönsuojeluviranomaisen lupa- ja valvontaviranomaistehtävät sekä lain nojalla tehtävien ilmoitusten käsittely** ampumarataluvat ja ampumaratalain nojalla tehtävät ilmoitukset käsittelevälle viranomaiselle (Poliisihallitus). Se toimisi myös valvontaviranomaisena (2 htv lisää).
- Vähäinen ampumarata **100 000** laukaukseen asti.
- **Kunnilta ei tarvitsisi pyytää lausuntoa** ampumarataa koskevasta ilmoituksesta. Ilmoituksista tiedottaminen ja kuuleminen = ?
- Vaikutukset kaavoitukseen, jos **sijoittaminen lähemmäs asutusta mahdollista?**
- **Valitusoikeuden rajaaminen, päätöksen noudattaminen** muutoksenhausta huolimatta.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ampumaratalain ja ympäristönsuojelulain muuttamisesta HE 205/2026 vp

- Ampumaratalain mukaiset luvat ja ilmoitukset käsittelevälle **viranomaiselle mahdollisuus muuttaa ympäristönsuojelulain mukaisten lupien ja sen mukaisten ilmoitusten perusteella tehtyjen päätösten lupaehtoja ja määräyksiä**. Olemassa olevissa lupapäätöksissä ja ilmoituksia koskevissa päätöksissä voi olla lupaehtoja ja määräyksiä, jotka olisivat ehdotetun lain säännöksiin nähden ristiriitaisia tai tarpeettoman työläitä ja kalliita toteuttaa. Tällaisia vaatimuksia saattaa olla esimerkiksi melun mittaamisesta.
- Ohjearvot alittava **melu olisi alisteinen eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:ssä säädetylle arvioinnille**, ja että ohjearvot alittavan melun ei katsottaisi aiheuttavan eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.
- Valvontavastuu siirtyisi heti voimaantulon jälkeen pois kunnilta.

Rakennetun ympäristön lainsäädännön uudistamisen kokonaisuus 1+1=4-5

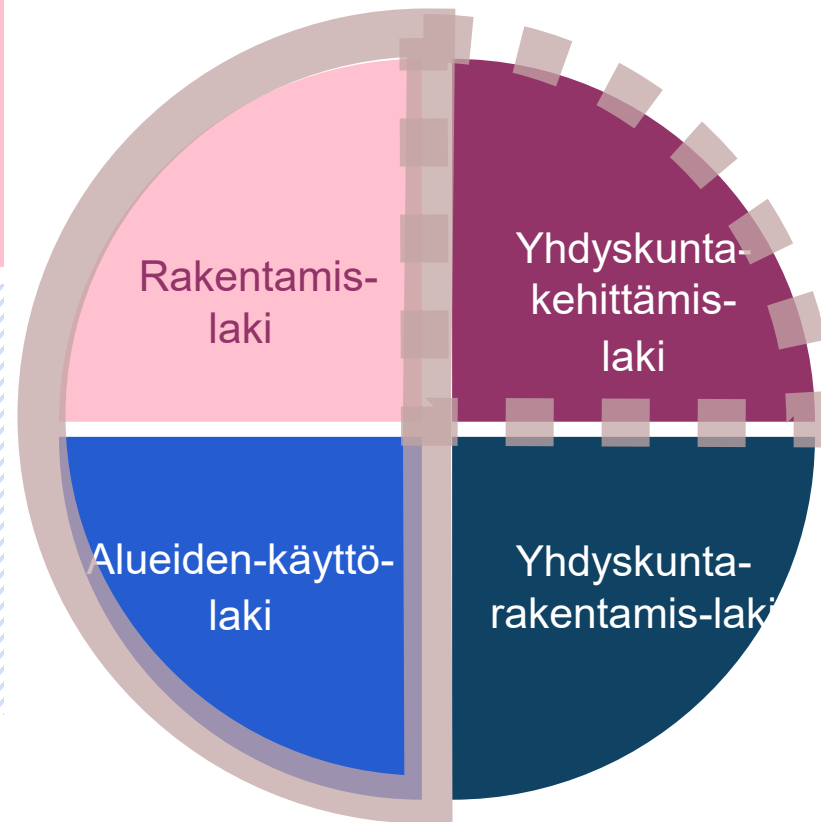
RAKENTAMISLAKI (RAKL)

- Rakentaminen
- Voimaan muutettuna 1.1.2025
- Tuunauksarja HE vko 16/2026)
- Rakentamislain muutokset HE syksyllä 2026

UUSI ALUEIDENKÄYTTÖLAKI (AKL)

- Maankäyttö ja kaavoitus
- Lausuntokierros 5-7/2025
 - Kuntaliiton lausunto HE-luonnoksesta
- HE vko 16/2026

Uuden AKL:n säätämisen yhteydessä jäljelle jäävän MRL-jäänteiden nimeksi Laki kaavojen toteuttamisesta

RYHTI-LAKI

- Laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä
- Voimaan 1.1.2024
- KATJA II -asetus voimaan 6/2025
- Rakentamislain tietomalliasetus tullut voimaan 1.1.2026

LUNASTUSLAIN MUUTOS voimaan 1.8.2025

- Lunastuskorvausten (haitan- ja kohteen-) 25 % korotus

Kaavojen toteuttamisen kokonaisuus =

- Työryhmä 9/2025 saakka
- Lausuntokierros 9.3.-4.5. 2026
- YKL HE eduskuntaan vko ~38/2026
- YRL HE eduskuntaa vko ~43/2026
- Tarkoitus tulla voimaan 1.1.2028

YHDYSKUNTAKEHITTÄMISLAKI (YKL)

- Maapolitiikka
- Yhdyskuntarakentamisen kustannukset, maankäyttösopimukset, kehittämiskorvausmenettely
- Tontit
- Kehittämisaalueet
- Lunastaminen ja korvaaminen

YHDYSKUNTARAKENTAMISLAKI (YRL)

- Katujen ja yleisten alueiden suunnittelu ja rakentaminen
- Katujen ja yleisten alueiden kunnossapito (nyk. KPL)
- Kaduilla ja yleisillä alueilla tehtävät työt ja niiden valvonta
- Hulevesien hallinta

Jälki-hanke 2.0

Suurten alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen jälkitorjunnan järjestäminen, varautuminen ja kuntien yhteistyö

Ehdotettu sääntely ei saanut määrärahoja syyskuun budjettiriihessä

- Sääntelyehdotus koski Suomen rannikkokuntien varautumisvelvoitetta kolmella yhteistyöalueella (muutokset pelastuslain 111 a §:ään)
- Jatkovalmistelussa sääntely rajattaisiin Suomenlahden rannikkokuntiin (Uusimaa ja Kymenlaakso)
- Sovellettaisiin Suomenlahdella tapahtuviin suuriin alusöljyvahinkoihin
 - Aluskemikaalivahingot poistettu soveltamisalasta
- Keskeiset velvoitteet varautumissuunnitelman laatiminen ja yhteistyö jälkitorjunnan järjestämisessä
- YM esittää kertaluonteista valtionavustusta varautumissuunnitelmien laadintaan ja ylläpitoon

Jätelain ehdotetut muutokset ja mahdolliset ympäristönsuojeluviranomaiselle tulevat laajennetut valvontatehtävät

- 15 § - Uuden yleisen lajitteluvollisuuden valvonta
- 15 c § - Energiajätteen keräys- ja lajittelukiellon valvonta
- 21 a § - Kiinteistönhaltijan tiedonjakovollisuuden valvonta
- 21 b § - Jätehuoltopalvelun tarjoajan velvollisuuksien valvonta
- 33 § - Materiaalitorin käytön valvonta
- 100 § - Tuottajavastuun alaisten jätteiden keräystoimintaa koskevien ilmoitusten käsittely
- 124.4 § - Hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnan jätteiden valvonnan tehostaminen
- 124.5 § - Toissijaisen jätehuoltopalvelun valvonta
 - LVV vastaa TSV-palvelun valvonnasta, vaikka jätelaitoksen luvassa olisi osa kunnan luvittamia/valvomia toimintoja (voiko olla näin huomioiden YSL:n toimivaltasäännökset: luvittaja valvoo)

Valvonnasta tuli
olla mahdollisuus
laskuttaa!

Eläinsuojien IED-rajat

IE-direktiivin muutos sika- ja siipikarjatilojen IED-rajoja koskien:

LIITE I a:

70 a artiklassa tarkoitettut toiminnot (luokat)

Sika 350 eläinyksikköä (EY) → 1050 sikaa

Kana 300 EY tai muu siipikarja 280 EY → 20 000 kanaa

Sika/siipikarja-yhdistelmä 380 EY

Nykyinen

2000 sikaa (EY 2000)

40 000 kanaa (EY 2800)

Uudet IED-eläinsuojat (noin 400 kpl) tulisivat kunnalta lupavelvollisuuden piiriin valtion toimivaltaan. Tämän seurauksena kaikki direktiivieläinsuojat olisivat jatkossakin valtion lupamenettelyssä. Eläinsuojat eivät jatkossa olisi lain tarkoittamia ”laitoksia”.

YSL 5 § määritelmät

- 7) **parhaalla käyttökelpoisella tekniikalla ...** joilla voidaan ehkäistä toiminnan aiheuttama ympäristön pilaantuminen **ja torjua ilmastonmuutosta**, tai tehokkaimmin vähentää niitä ja jotka soveltuvat ympäristölupamääräysten perustaksi;
- 14 a) **ympäristötehokkuudella** materiaalin, veden tai energian kulutustasoihin, uudelleenkäyttöön sekä jätteen syntyyn liittyvää tehokkuutta;

YSL 27 § Yleinen luvanvaraisuus

- Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan, josta säädetään liitteen 1 taulukossa 1 (direktiivilaitos) ja taulukossa 2 sekä liitteen 3 taulukossa 3 (direktiivieläinsuoja) ja taulukossa 4, on oltava lupa (ympäristölupa). Eläinsuojan luvanvaraisuuden määrittämiseen eräissä tapauksissa käytettävistä eläinyksikkökertoimista säädetään liitteen 3 taulukossa 1 ja 2.
- Teollisuuspäästödirektiivin muutoksen myötä direktiivin soveltamisalaan kuuluvat eläinsuojat määriteltäisiin jatkossa direktiivieläinyksikkökertoimen perusteella.

YSL 29 a ja 30 § Ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan luvanvaraisuus

- Tarvitaan ympäristölupa, jos on osa ...
direktiivieläinsuojan toimintaa

YSL 52 § Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi:

- Ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset:
- 2) maaperän, pintavesien ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä;
 - Tällä tarkoitetaan nimenomaan muita kuin päästöjä ja päästöraja-arvoja koskevia lupamääräyksiä, kuten esimerkiksi suojarakenteita koskevia määräyksiä.

53 § Parhaan käyttökelpoisen tekniikan arviointi

- Muutoksia sanamuotoihin 3), 5), 6), 7), 9) ja 11)-kohtiin esim. **toimenpiteet ilmastonmuutoksen torjumiseksi**
- Sisällöllisesti muutokset liittyvät tyypillisesti valtakunnallisiin tavoitteisiin koskien muun muassa ilmastonmuutoksen ja luontokadon torjuntaa sekä kiertotalouden edistämistä, joten arvioinnissa on perusteltua varmistaa, ettei parhaan käyttökelpoisen tekniikan määrittäminen tapauskohtaisesti muodostu esteeksi näiden tavoitteiden saavuttamiselle ympäristönsuojelulain soveltamisalaan kuuluvissa toiminnoissa

YSL 66 § Maaperän, pintaveden ja pohjaveden suojelua koskevat määräykset

- Luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on huolehdittava rakenteiden säännöllisestä ylläpidosta, huollosta ja tarkastuksista sekä muista maaperään, pintaveteen ja pohjaveteen kohdistuvien päästöjen ehkäisemiseksi toteutetuista toimista. Luvassa on annettava tätä koskevat tarpeelliset määräykset.
 - maaperän ja pohjavesien rinnalle pintavedet

YSL 110 c § Yhdistämissääntö

- Jos vähintään kaksi sikojen tai siipikarjan tai niiden molempien kasvatukselle tarkoitettua eläinsuojaa sijaitsee lähellä toisiaan ja niiden toiminnanharjoittaja on sama tai jos tällaiset eläinsuojat ovat keskenään taloudellisessa tai oikeudellisessa suhteessa olevien toiminnanharjoittajien määräysvallassa, Lupa- ja valvontavirasto voi katsoa kyseiset eläinsuojat yhdeksi yksiköksi arvioidessaan liitteen 3 taulukossa 3 tarkoitetun kynnyksarvon ylittymistä. Yhdistämissääntöä ei saa käyttää tämän lain mukaisten velvoitteiden kiertämiseksi

YSL 179 § Viranomaisen toimet lainvastaisen menettelyn johdosta

- **Jos onnettomuus tai muu poikkeuksellinen tilanne** aiheuttaa raakaveden muodostumisalueelle vaikuttavaa pilaantumista tai vaikutuksia viemäriverkostoon johdettaessa jätevesiä yhdyskunnan jätevedenpuhdistamolle, on **valvontaviranomaisen ilmoitettava viipymättä** vaikutusalueen talousvettä toimittavalle laitokselle tai vesihuoltolaitokselle toimenpiteistä, jotka on toteutettu pilaantumisen ehkäisemiseksi tai aiheutuneen vahingon korjaamiseksi.
- **Jos luvan tai ilmoituspäätöksen noudattamatta jättäminen** aiheuttaa raakaveden muodostumisalueelle vaikuttavaa pilaantumista tai vaikutuksia viemäriverkostoon johdettaessa jätevesiä yhdyskunnan jätevedenpuhdistamolle, on **valvontaviranomaisen ilmoitettava viipymättä** vaikutusalueen talousvettä toimittavalle laitokselle tai vesihuoltolaitokselle ja tarpeen mukaan muille viranomaisille laiminlyönnistä ja toimenpiteistä, jotka on toteutettu pilaantumisen ehkäisemiseksi tai aiheutuneen vahingon korjaamiseksi.

YSL 181 Toiminnan keskeyttäminen

- 1 mom: ...**välitöntä** vaaraa ihmisten terveydelle tai siitä uhkaa aiheutua **välittömiä** ja huomattavia haittavaikutuksia ympäristölle, valvontaviranomaisen on **viipymättä** keskeytettävä toiminta...
- **2 mom:** Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu **toistuvasti** vaaraa ihmisten terveydelle tai huomattavia haittavaikutuksia ympäristölle eikä 174 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tarkastuskertomuksessa tai 175 §:n nojalla annetussa päätöksessä tarkoitettuja lisätoimia tai määräyksiä vaatimusten täyttämiseksi ole toteutettu, valvontaviranomainen voi keskeyttää toiminnan, kunnes toiminta on saatettu tämän lain ja toimintaa koskevan ympäristöluvan vaatimusten mukaiseksi.
 - laajennetaan valvontaviranomaisen toimivaltaa toiminnan keskeyttämisessä rikkomustilanteissa toistuvan rikkomisen tilanteisiin ja korostetaan tarkastusmuistiossa esitettyjen lisätoimien toteuttamista tai rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemista koskevan päätöksen noudattamista. Valvontaviranomaisella on harkintavaltaa 2 momentin mukaisen keskeyttämisspätöksen antamisessa, mutta kyse olisi toistuvasta ympäristön pilaantumisen vaaraa tai terveyshaittaa torjuvan lisätoimen toteuttamisesta tai toteuttamatta jättämisestä.

YSL voimaantulo - Tämä laki tulee voimaan 1.7.2026.

- Vireillä olevat vanhojen pykälien mukaan
- Lupa- ja ilmoituspäätökset, jotka koskevat liitteen 3 taulukossa 3 tarkoitettuja eläinsuojia, jäävät voimaan tämän lain tullessa voimaan.
- Tämän lain voimaan tullessa voimassa oleviin liitteen 3 taulukossa 3 tarkoitettuja eläinsuojia koskeviin lupa- ja ilmoituspäätöksiin sekä tämän lain voimaantulon jälkeen vireille tuleviin liitteen 3 taulukossa 3 tarkoitettuja eläinsuojia koskeviin lupahakemuksiin ja ilmoituksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä **siihen saakka, kunnes eläinsuojan toimintaa ja toiminnan tarkkailua koskevien lupamääräysten on perustuttava toimintasääntöihin.**
- Tämän lain voimaan tullessa voimaan jäävien ilmoituspäätösten mukaisten toimintojen valvonta siirtyy Lupa- ja valvontavirastolle, kun eläinsuojan toimintaa ja toiminnan tarkkailua koskevien lupamääräysten on 110 d §:n nojalla **perustuttava toimintasääntöihin.**
- Liitteen 3 taulukossa 3 tarkoitettun eläinsuojan toiminnanharjoittajan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle 110 e §:ssä tarkoitettua selvitystä vastaavat tiedot viimeistään **kaksi vuotta ennen** kuin eläinsuojan toimintaa ja toiminnan tarkkailua koskevien lupamääräysten on 110 d §:n nojalla **perustuttava toimintasääntöihin.**
- Ilmoituksenvaraisen toiminnan toiminnanharjoittaja voi kuitenkin hakea 27 §:n 1 momentissa tarkoitettua lupaa **heti** 110 d §:n 1 momentissa tarkoitettujen **toimintasääntöjen voimaantulon jälkeen**, jolloin toimintaan sovelletaan tämän lain säännöksiä. Lupaa haetaan Lupa- ja valvontavirastolta ja lupien valvonta siirtyy Lupa- ja valvontavirastolle luvan myöntämispäivästä alkaen.

A young boy is captured mid-swing on a thick rope swing set. He has a determined, slightly pained expression on his face, with his teeth bared and eyes squinted. He is wearing a dark blue, short-sleeved t-shirt. On the left chest of the t-shirt, there is a small white label with the following text: 'RED - FF0017', 'GREEN - TEFF00', and 'BLUE - 0025FF'. To the right of this label, there are three percentages: '58,08%', '78,45%', and '22,67%'. The background is a lush green field. The image is decorated with yellow circular patterns in the top right corner and pink splatter patterns in the bottom left corner.

Muuta ajankohtaista

Ratkaisut luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi tehdään usein paikallisesti

Kuva: Riku Lumiaro, SYKE.

**LUONTO
KUNNAT**

Luontokunnat-verkosto tukee kuntien työtä monimuotoisuuden hyväksi

luontokunnat.fi
#luontokunnat
#lähiluonto
#kuntavaalit

Luontokunnat-verkosto

- Perustettu kunnissa tehtävän luontotyön tueksi syyskuussa 2020
- Matalan kynnyksen verkosto
- Mukana noin 350 jäsentä yli 140 kunnasta ja maakunnasta

> Liitytään henkilöjäsenenä > Ei edellytä sitoumuksia ja toimenpiteitä kunnalta

- Keskeisimpänä tavoitteena on kuntien yhteistyön ja verkostoitumisen avulla saada kuntien potentiaali entistä paremmin käyttöön ja tukemaan kunnan elinvoimaa
- Toimintaa koordinoivat yhteistyössä SYKE ja Kuntaliitto
- Edistää monella tapaa luonto- ja lumo-toimintaa kunnissa
- Autettu kuntia tunnistamaan vaikuttavimpia luonnon monimuotoisuusteemoja
- Tärkeitä luontoteemoja on valittu aamukahvi- ja koulutustilaisuuksien aiheiksi
- Tavoitteina hyvien käytäntöjen jakamisen ja verkostoitumisen helpottaminen, sekä ajankohtaisen tiedon ja koulutusten tarjoaminen

**LUONTO
KUNNAT**

**luontokunnat.fi
#luontokunnat**

Luontoviisaat kunnat –verkosto

- Tavoitteelliseen toimintaan pyrkivä verkostonosa perustettiin 31.1.2023
- **Kunta liittyy valtuuston, hallituksen tai muun vastaavaa toimivaltaa käyttävän tahon päätöksellä verkoston jäseneksi sekä sitoutuu verkoston kriteereihin**
- Kriteerit koostuvat luontokadon hillintätoimista ja linjauksista, joilla kunta sitoutuu vähentämään oman toimintansa luontoa heikentäviä vaikutuksia ja edistämään luonnon monimuotoisuutta
- Kriteerit laadittu yhdessä kuntien kanssa seminaareissa ja työpajoissa
- Luontoviisaaksi kunnaksi hakevalla kunnalla on neljä vuotta aikaa täyttää kriteerit jäseneksi hyväksymisen jälkeen
- Liittyminen on mahdollista jatkuvasti
- Mukana 17 kuntaa, uusimpia jäseniä Hollola, Kirkkonummi, Parainen, Ylöjärvi ja Tuusula

LUONTO
KUNNAT

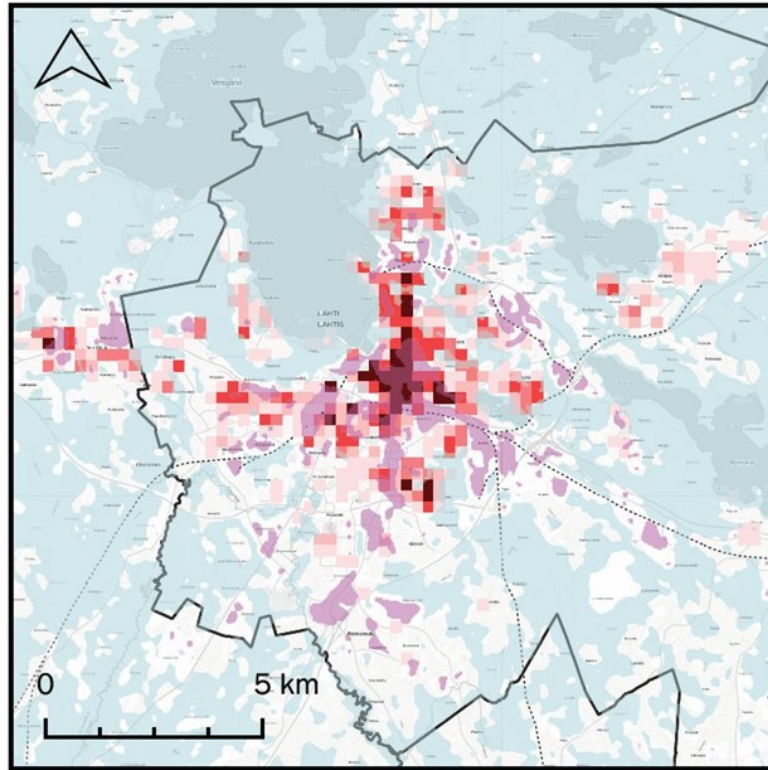

luontokunnat.fi
#luontokunnat

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen kunnissa

1/2

- Maailma lämpenee aiemmin arvioitua nopeammin. Tutkijoiden arvion mukaan Pariisin sopimuksen 1,5 asteen lämpenemisen raja on menossa virallisesti rikki jo vuonna 2029.
- Sillä, ettei ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeuduta, on hintansa.
- Euroopan komission tammikuussa 2026 julkaisemassa raportissa arvioitiin Suomen vuosittaisiksi investointitarpeiksi ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi 2 096 milj. € vuosina 2026-2050.
- Kyselyissä kuntien sopeutumisen toimeenpanon esteinä on toistuvasti noussut esiin **tarve paikalliselle ilmatoriskiarviolle, resurssit sekä epäselvät vastuut.**

Lähde: Yleistyvät helteet Lahdessa ja Päijät-Hämeessä:
Asukkaiden haavoittuvuustarkastelu Lahden kaupunki

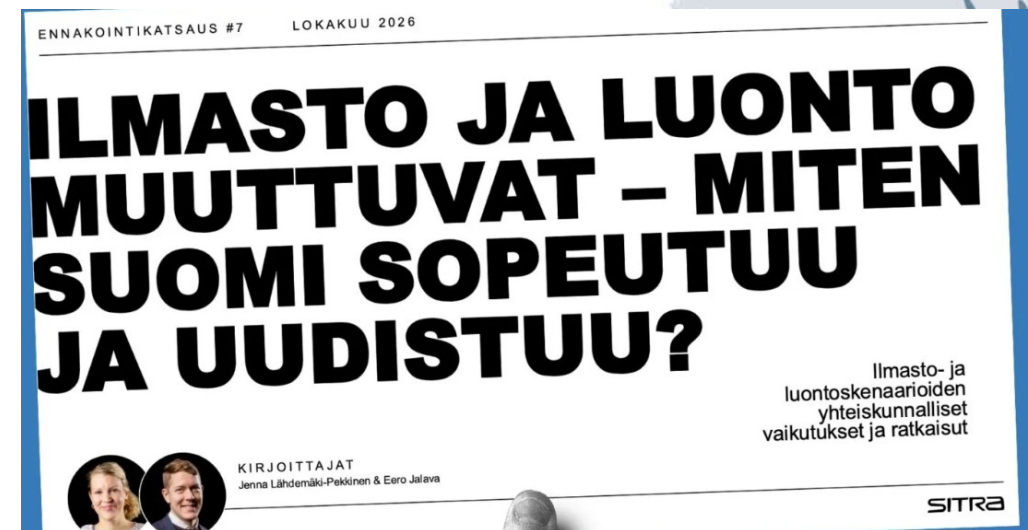
Ilmastomuutokseen sopeutuminen kunnissa

2/2

Ratkaisut:

- Vahvistetaan ilmastoturvallisuutta ja ilmastomuutokseen sopeutumista osana kokonaisturvallisuutta. Kuntien ilmastotyön tuki on laajennettava ilmastomuutokseen sopeutumiseen.
- Hallitus selkeyttää valtion, alueellisten toimijoiden ja kuntien vastuita ilmastoriskien hallinnassa.
- Kunnille luodaan kansallinen ilmastoriskitietopalvelu, joka tukee paikallisten ilmastoriskien arviointia, päätöksentekoa sekä sopeutumistoimien suunnittelua ja seurantaa.

Ennakointikatsaus: Ilmasto ja luonto muuttuvat – miten Suomi sopeutuu ja uudistuu? - Sitra

Kunnat mukaan luontoterveystyöhön -hanke

**Pääkoordinoija SYKE, päärahoittaja Sitra
Luontokunnat-verkosto ja Kuntaliitto yhteistyökumppani**

Hanke muodostuu neljästä työpaketista:

- TP1: Selvitys kuntien luontoterveyttä tukevista toimenpiteistä
- TP2: Luontoterveyden huomioiminen alueidenkäytössä
- TP3: Luonnon terveysvaikutukset kunnissa -tietopaketti ja yhteiskehittäminen
- TP4: Koulutus, viestintä ja sparraaminen

[Kunnat mukaan luontoterveystyöhön -hanke](#)

Haluatko tietoa pilaantuneiden alueiden ajankohtaisteemoista ja tapahtumista?

- [Maaperakuntoon.fi](https://maaperakuntoon.fi)-sivulla on kootusti tietoa mm. pilaantuneiden alueiden ajankohtaisteemoista, puhdistusmenetelmistä, toimijoista, koulutuksista ja tapahtumista.
- Tulossa [Maaperä kuntoon -päivät 20.-21.10.2026](#). Maksuton etäosallistuminen, mm.:
 - Paneelikeskustelu PFAS-yhdisteistä
 - Vastuu pilaantuneesta maaperästä – vastuun kohdentaminen, konkurssit ja rikosprosessi
 - Paljon case-esimerkkejä selvittämisestä ja puhdistamisesta
- Maksuttomia Maaperä kuntoon aamuwebinaareja tulossa 23.11. ja 14.12.
- Saat tiedot tapahtumistamme:
 - Tilaa Maaperä kuntoon uutiskirje: <https://uutiskirje.lvv.fi/>
 - Seuraa koulutuskalenteria: <https://maaperakuntoon.fi/koulutukset-ja-tapahtumat#events>

Kunnat voivat hakea PIMA-avustusta – määräraha on ollut 500 000 euroa vuosittain

- Valtionavustusta voidaan myöntää maaperän, pohjaveden tai sedimenttien pilaantuneisuuden selvittämiseen tai puhdistamiseen. Avustus on valtion ensisijainen tukimuoto.
- PIMA-avustuksia hoitaa Lupa- ja valvontaviraston Maaperä kuntoon -ohjelma.
- Viime vuonna PIMA-avustuksia myönnettiin 18 kohteeseen yhteensä noin 453 000 euroa.
- Avustusta haetaan haeavustuksia.fi-järjestelmässä. Lisätietoa maaperäkuntoon.fi-sivuilta:
- [Avustus - mitä se on?](#)
[Mihin avustusta voidaan myöntää?](#)
[Paljonko avustusta voi saada?](#)
[Näin haet avustusta](#)
[Avustustilanne](#)

Avoinna olevia rahoitushakuja

- Avustus vesienhoidon ja merenhoidon sekä vesistötoimenpiteiden toteutukseen
 - Hakuaika on 15.9.-30.10.2026.
 - <https://elinvoimakeskus.fi/avustus-vesienhoidon-ja-merenhoidon-seka-vesistotoimenpiteiden-toteutuks...>
- Ympäristöministeriön Ahti-ohjelman valtakunnallinen avustushaku
 - vesiensuojelua edistäviin ravinteiden kierrätys Hankkeisiin on varattu noin kaksi miljoonaa euroa
 - Hakuaika on **30.9.-30.11.2026**
[Ajankohtaista – Elinvoimakeskus](#)
- IUCN / EU:n haitallisten vieraslajien nopean torjunnan rahasto (European Invasive Alien Species Rapid-Response Fund)
 - haitallisten vieraslajien torjunnan rahoitus 10 000-50 000 eur / hanke
 - hankkeiden kesto enintään 12 kk, päättymisen viimeistään 14.10.2027, tulee muun ohessa sisältää konkreettisia torjuntatoimia
 - kaksivuotinen **rahoituskokeilu, päättyy 10.2.2027**
[IUCN Grants Portal](#)
- Juuret tiedossa 2
 - hankerahoitushaku metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamiseen
 - rahoituksen myöntää Lapin elinvoimakeskus
 - edistettävä yhtä tai useampaa seuraavista:
 - puuston tiheämpänä kasvattaminen ja soveltuvilla kohteilla kiertoaikojen maltillinen pidentäminen
 - suometsien kokonaisvaltainen hoito
 - Hakuaika **16.9.-27.10.2026**

Lupa- ja valvontavirasto Elinvoimakeskukset

Miten yhteistyö on alkanut?

- kuntaviranomaisilta tullut viestiä, että erityisesti Lupa- ja valvontaviraston osalta yhteyden ja neuvonnan saaminen hankalaa
- samaa viestiä tullut toiminnanharjoittajilta esim. MARA-ilmoitusten käsittelyaikoja koskien
- mahdollisia nostoja voi lähettää Päiville spostiin 22.10. asti

Tulevia tapahtumia

FCG Webinaari:

Jakeluasemat ja kuntien ympäristönsuojelu

- 27.10. klo 9.30–15.00

FCG Ympäristönsuojelun peruskurssi 2026

- 24.11.–17.12.2026 | Teams + Vantaa

FCG Ympäristöjohton päivät

- 9.-10.2.2027 Helsinki

FCG Ympäristönsuojelun viranomaispäivät

- 1.-2.6.2027 Tampere

Päivi Paavilainen
Ympäristöpäällikkö
050 460 2983
paivi.paavilainen@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi

The background is an abstract composition of paint splatters and textures. A large, bright yellow area occupies the upper right and central portions. On the left side, there are diagonal bands of blue and red, with blue being more prominent. The overall effect is one of dynamic, expressive brushwork.

KUNTA LIITTO